

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ

30 квітня 2026 р.

Київ

№ 6-рк

Міністерство економіки, довкілля
та сільського господарства України

Про надання рекомендацій щодо
здійснення заходів, спрямованих
на розвиток підприємництва і конкуренції

1. ПРЕДМЕТ РЕКОМЕНДАЦІЙ

- (1) В Антимонопольному комітеті України (далі – Комітет) здійснюється контроль за дотриманням Міністерством економіки, довкілля та сільського господарства України (далі – Мінекономіки) і Державною службою України з питань праці (далі – Держпраці) законодавства про захист економічної конкуренції у зв'язку зі скасуванням Вимог до суб'єктів господарювання, які мають намір виконувати (виконують) експертизу стану охорони праці та безпеки промислового виробництва, проводити (проводять) технічний огляд, експертне обстеження (технічне діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки (далі – Вимоги) [визнанням наказу Міністерства економіки України¹ від 27.11.2023 № 17954 «Про затвердження Вимог до суб'єктів господарювання, які мають намір виконувати (виконують) експертизу стану охорони праці та безпеки промислового виробництва, проводити (проводять) технічний огляд, експертне обстеження (технічне діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15.01.2024 за № 76/41421 (далі – Наказ № 17954), таким, що втратив чинність] (далі – Контроль).
- (2) Здійснення Контролю пов'язане з надходженням до Комітету протягом 2025 року звернень учасників ринку та громадських об'єднань, зокрема:
 - товариства з обмеженою відповідальністю «ПОДІЛЬСЬКА ТЕХБЕЗПЕКА» (далі – ТОВ «ПОДІЛЬСЬКА ТЕХБЕЗПЕКА») від 26.05.2025 № 154, надісланого до Комітету зверненням народного депутата України Богдана Лукашука від 30.05.2025 № 454д9/7-2025/126201 (вх. Комітету № 1-01/20-дп від 30.05.2025);
 - громадської організації «Міжнародна антикорупційна асамблея» від 01.08.2025 № 44/08-2025 (вх. Комітету № 8-01/147-АМ від 01.08.2025),щодо проблемних питань у сфері експертизи стану охорони праці й безпеки промислового виробництва та отримання дозволу на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування.

¹Відповідно до пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 21.07.2025 № 903 «Деякі питання Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства» Міністерство економіки України перейменовано на Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України.

2. ОРГАН ВЛАДИ, ЯКОМУ НАДАЮТЬСЯ РЕКОМЕНДАЦІЇ

- (3) Мінекономіки (ідентифікаційний код юридичної особи «інформація, доступ до якої обмежено»; адреса: «інформація, доступ до якої обмежено») відповідно до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань – юридична особа з організаційно-правовою формою органу державної влади.
- (4) Відповідно до абзацу першого пункту 1 Положення про Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2025 № 903 (далі – Положення), Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України (Мінекономіки) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України.
- (5) Згідно з абзацом двадцять третім пункту 1 Положення Мінекономіки є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері промислової безпеки, охорони праці, гігієни праці, поводження з вибуховими матеріалами, здійснення державного гірничого нагляду, здійснення державного нагляду та контролю за додержанням вимог законодавства про працю та зайнятість населення.
- (6) Відповідно до абзацу четвертого підпункту 2 пункту 3 Положення основним завданням Мінекономіки є забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері промислової безпеки, охорони праці, гігієни праці, поводження з вибуховими матеріалами, здійснення державного гірничого нагляду, здійснення державного нагляду та контролю за додержанням вимог законодавства про працю та зайнятість населення.
- (7) Згідно з пунктом 4 Положення Мінекономіки відповідно до покладених на нього завдань:
- узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до його компетенції, розробляє пропозиції щодо вдосконалення законодавчих актів, актів Президента України, Кабінету Міністрів України та в установленому порядку вносить їх на розгляд Кабінету Міністрів України (підпункт 1);
 - розробляє проекти законів та інших нормативно-правових актів з питань, що належать до його компетенції (підпункт 2);
 - здійснює нормативно-правове регулювання питань, що належать до компетенції Мінекономіки (підпункт 6);
 - бере участь у здійсненні заходів щодо адаптації законодавства України до законодавства ЄС (підпункт 18);
 - проводить аналіз стану конкурентоспроможності національної економіки, визначає напрями діяльності і розробляє заходи щодо підвищення її рівня (підпункт 27);
 - бере участь у формуванні та реалізації державної політики у сфері економічної конкуренції і обмеження монополізму, сприяє розвитку конкурентних відносин (абзац восьмий підпункту 36);
 - проводить аналіз стану конкурентоспроможності та ресурсоефективності галузей промисловості, розробляє і координує здійснення заходів щодо підвищення їх рівня (підпункт 77).
- (8) Відповідно до абзацу десятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи влади – міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, Верховна Рада Автономної Республіки Крим та органи виконавчої влади Автономної

Республіки Крим, державні органи, що здійснюють регулювання діяльності суб'єктів природних монополій, ринків капіталу та організованих товарних ринків, державні органи приватизації, Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення, місцеві органи виконавчої влади.

- (9) Враховуючи викладене, Мінекономіки у правовідносинах, які є предметом здійснення Контролю, є органом влади в розумінні Закону України «Про захист економічної конкуренції».

3. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

- (10) Під час здійснення Контролю Комітет надіслав вимоги (листи) до:

Держпраці від 17.10.2025 № 130-29.1/04-11357е, відповідь на яку надано листом від 18.11.2025 № 4215/1.3/10-25а (вх. Комітету № 7-04/16405 від 18.11.2025), і від 26.01.2026 № 130-29.1/04-851е, відповідь на яку надано листом від 13.02.2026 № 543/1.3/10-26а (вх. Комітету № 7-04/2003 від 16.02.2026);

Мінекономіки від 17.10.2025 № 130-29.1/04-11358е, відповідь на яку надано листом від 27.11.2025 № 4703-05/81901-03 (вх. Комітету № 6-04/16848 від 28.11.2025), і від 26.01.2026 № 130-29.1/04-852е, відповідь на яку надано листом від 16.02.2026 № 4703-05/15663-03 (вх. Комітету № 6-04/1997 від 16.02.2026);

Державної регуляторної служби України (далі – ДРС) від 09.12.2025 № 130-29.1/04-13096е, відповідь на яку надано листами від 25.12.2025 № 5489/20-25 (вх. Комітету № 7-04/18218 від 25.12.2025) і від 23.01.2026 № 297/20-26 (вх. Комітету № 7-04/868 від 23.01.2026);

Міністерству юстиції України від 09.12.2025 № 130-29.1/04-13137е, відповідь на яку надано листом від 18.12.2025 № 182470/214727-11-25/10.1.3 (вх. Комітету № 6-04/18139 від 24.12.2025);

асоціації незалежних експертів «УКРЕКСПЕРТ» (далі – Асоціація) від 15.01.2026 № 130-29.3/04-480е, відповідь на яку надано листом від 17.02.2026 № 4512-ОСП (вх. Комітету № 8-04/2115 від 17.02.2026);

громадської організації «Міжнародна антикорупційна асамблея» від 16.01.2026 № 130-29.3/04-498е, відповідь на яку надано листом від 05.03.2026 № 18/03-2026 (вх. Комітету № 8-04/3311 від 09.03.2026);

Національного агентства з акредитації України (далі – НААУ) від 30.01.2026 № 130-29.3/04-1145е, відповідь на яку надано листом від 12.02.2026 № 1-6/5-742 (вх. Комітету № 7-04/1856 від 12.02.2026).

- (11) Комітет надіслав вимоги (листи) до суб'єктів господарювання, яким міжрегіональні управління Держпраці відмовили у видачі дозволу на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки (далі – Дозвіл) з огляду, зокрема, на надання ними висновку експертизи, складеного суб'єктами господарювання, інформація про яких відсутня в інформаційному переліку експертних організацій, що виконують експертизу стану охорони праці та безпеки промислового виробництва (далі – Інформаційний перелік 1), або в інформаційному переліку експертних організацій, що проводять експертне обстеження, технічний огляд (випробування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки (далі – Інформаційний перелік 2), розміщених на вебсайті Держпраці² (далі разом – Інформаційні переліки)³, а саме:

²<https://dsp.gov.ua/idnist-orhaniv-z-inspektuvannia/>

³Детальна інформація про видачу Дозволів та Інформаційних переліків наведена в розділі 5 цих рекомендацій.

акціонерного товариства «УКРАЇНСЬКА ЗАЛІЗНИЦЯ» (далі – АТ «УКРАЇНСЬКА ЗАЛІЗНИЦЯ») від 12.12.2025 № 130-29.3/04-13301е, відповідь на яку надано листом від 16.01.2026 № Ц-1-1.5-20/107-26 (вх. Комітету № 8-04/549 від 16.01.2026);

приватного акціонерного товариства «АГРОХОЛДИНГ АВАНГАРД» від 24.12.2025 № 130-29.3/04-13754е, відповідь на яку надано листом від 21.01.2026 № 13 (вх. Комітету № 8-04/1085 від 28.01.2026);

товариства з обмеженою відповідальністю «СВС КОМПАНІ» від 24.12.2025 № 130-29.3/04-13755е, відповідь на яку надано листом від 27.01.2026 № 9 (вх. Комітету № 8-04/1018 від 27.01.2026);

товариства з обмеженою відповідальністю «МЕБЛІ-ТЕХНОСТИЛЬ» від 24.12.2025 № 130-29.3/04-13756е, відповідь на яку надано листом від 27.01.2026 № 27 (вх. Комітету № 8-04/1042 від 28.01.2026);

товариства з обмеженою відповідальністю «ТБР ЛОГІСТИК» від 24.12.2025 № 130-29.3/04-13757е, відповідь на яку надано листом від 12.01.2026 № 08/01/26 (вх. Комітету № 8-04/350 від 12.01.2026);

товариства з обмеженою відповідальністю «ТРАНСЛОГІСТИК 2021» від 24.12.2025 № 130-29.3/04-13758е;

товариства з обмеженою відповідальністю «КОНДИЦІОНЕР» від 24.12.2025 № 130-29.3/04-13759е;

Хмельницького комунального підприємства «ЕЛЕКТРОТРАНС» від 24.12.2025 № 130-29.3/04-13760е, відповідь на яку надано листом від 16.01.2026 № 01-07-56 (вх. Комітету № 8-04/552 від 16.01.2026);

товариства з обмеженою відповідальністю «АКВАРЕСУРС ПЛЮС» від 24.12.2025 № 130-29.3/04-13761е, відповідь на яку надано листом від 13.01.2026 № 0113-01 (вх. Комітету № 8-04/498 від 15.01.2026);

фізичної особи-підприємця Боровича Богдана Юрійовича від 24.12.2025 № 130-29.3/04-13770е.

- (12) Комітет надіслав вимоги (листи) до експертних організацій, інформація про які відсутня в Інформаційних переліках на дату таких вимог (листів), а саме:

товариства з обмеженою відповідальністю «ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ЕКСПЕРТНО-ТЕХНІЧНИЙ ЦЕНТР ДЕРЖПРАЦІ» від 07.01.2026 № 130-29.3/04-139е;

дочірнього підприємства «ЕКСПЕРТНО-ТЕХНІЧНИЙ ЦЕНТР БЕЗПЕКИ» від 07.01.2026 № 130-29.3/04-149е;

товариства з обмеженою відповідальністю «ЧОРНЕ МОРЕ ПЛЮС» від 07.01.2026 № 130-29.3/04-150е;

ТОВ «ПОДІЛЬСЬКА ТЕХБЕЗПЕКА» від 07.01.2026 № 130-29.3/04-151е, відповідь на яку надано листом від 09.02.2026 № 83 (вх. Комітету № 8-04/1911 від 13.02.2026);

приватного підприємства «КРОПИВНИЦЬКИЙ ЕКСПЕРТНО-ТЕХНІЧНИЙ ЦЕНТР» від 07.01.2026 № 130-29.3/04-152е, відповідь на яку надано листом від 30.01.2026 № 12 (вх. Комітету № 8-04/1634 від 09.02.2026);

товариства з обмеженою відповідальністю «ІНДАСТРІАЛ СЕЙФТІ УКРАЇНА» від 07.01.2026 № 130-29.3/04-153е, відповідь на яку надано листом від 13.02.2026 № 1302/1 (вх. Комітету № 8-04/2611 від 25.02.2026);

державного підприємства «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ЕКСПЕРТНО-ТЕХНІЧНИЙ ЦЕНТР ДЕРЖПРАЦІ» від 07.01.2026 № 130-29.3/04-174е.

- (13) Комітет надіслав вимоги до експертних організацій, інформація про які наявна в Інформаційних переліках⁴, а саме:

⁴Список на розсилку Комітет сформував, враховуючи організаційно-правові форми, форми власності, місцезнаходження експертних організацій, дату внесення інформації про експертні організації до Інформаційних переліків, наявність / відсутність інформації про виключення експертних організацій з Інформаційних переліків,

товариства з обмеженою відповідальністю «ПРИДНІПРОВСЬКИЙ ЕКСПЕРТНО-ТЕХНІЧНИЙ ЦЕНТР» від 07.01.2026 № 130-29.3/04-140е, відповідь на яку надано листом від 10.02.2026 № 98-ЕТЦ (вх. Комітету № 8-04/1794 від 11.02.2026);

товариства з обмеженою відповідальністю «ПРОМТЕСТ» від 07.01.2026 № 130-29.3/04-141е, відповідь на яку надано листом від 04.02.2026 № 17 (вх. Комітету № 8-04/1436 від 04.02.2026);

товариства з обмеженою відповідальністю «ЧОРНОМОРСЬКИЙ ЕКСПЕРТНО-ТЕХНІЧНИЙ ЦЕНТР» від 07.01.2026 № 130-29.3/04-142е, відповідь на яку надано листом від 02.02.2026 № 22 (вх. Комітету № 8-04/1665 від 09.02.2026);

приватного акціонерного товариства «МИКОЛАЇВСЬКИЙ ЕКСПЕРТНО-ТЕХНІЧНИЙ ЦЕНТР» від 07.01.2026 № 130-29.3/04-143е, відповідь на яку надано листом від 20.02.2026 № 14-06.01/239 (вх. Комітету № 8-04/233-кі від 20.02.2026);

товариства з обмеженою відповідальністю «ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ЕКСПЕРТНО-ТЕХНІЧНИЙ ЦЕНТР БЕЗПЕКИ ПРАЦІ» від 07.01.2026 № 130-29.3/04-144е, відповідь на яку надано листом від 14.01.2026 № 10/01.11 (вх. Комітету № 8-04/1658 від 09.02.2026);

товариства з обмеженою відповідальністю «НАУКОВО-ТЕХНІЧНИЙ ЦЕНТР ЕКСПЕРТИЗИ ОБ'ЄКТІВ НАФТОГАЗОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ» від 07.01.2026 № 130-29.3/04-145е;

товариства з обмеженою відповідальністю «ІНЖЕНЕРНИЙ ЦЕНТР «ДІНЕКО» від 07.01.2026 № 130-29.3/04-146е;

товариства з обмеженою відповідальністю «КОМПАНІЯ «ЦЕНТР ЛТД» від 07.01.2026 № 130-29.3/04-147е;

товариства з обмеженою відповідальністю «КАРОЛА» від 07.01.2026 № 130-29.3/04-148е.

- (14) Комітет надіслав вимоги (листи) до суб'єктів господарювання, які отримали Дозвіл⁵, а саме:

товариства з обмеженою відповідальністю «УКР-ТРАНС-ЛОГІСТИКА» від 07.01.2026 № 130-29.3/04-135е;

товариства з обмеженою відповідальністю «ГРІНЕРА УКРАЇНА» від 07.01.2026 № 130-29.3/04-136е, відповідь на яку надано листом від 29.01.2026 № 0500 (вх. Комітету № 8-04/1178 від 29.01.2026);

фізичної особи-підприємця Ушка Ярослава Петровича від 07.01.2026 № 130-29.3/04-137е;

приватного акціонерного товариства «ОБОЛОНЬ» від 07.01.2026 № 130-29.3/04-138е, відповідь на яку надано листом від 05.02.2026 № 198/0/2-26 (вх. Комітету № 8-04/1549 від 06.02.2026);

приватного підприємства «АЛЬКОР-ІНВЕСТ» від 07.01.2026 № 130-29.3/04-154е, відповідь на яку надано листом від 26.02.2026 № 26/02 (вх. Комітету № 8-04/313-кі від 02.03.2026);

товариства з обмеженою відповідальністю «ЛІФТ БУД МОНТАЖ» від 07.01.2026 № 130-29.3/04-155е;

одночасність виконання експертними організаціями експертизи стану охорони праці та безпеки промислового виробництва з проведенням експертного обстеження, технічного огляду (випробовування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки (з урахуванням часткового застосування методу випадкового вибору).

⁵Список на розсилку Комітет сформував, враховуючи організаційно-правові форми, форми власності суб'єктів господарювання, адреси суб'єктів господарювання (зокрема, беручи до уваги ведення бойових дій або тимчасову окупацію російською федерацією територій), дати видачі Дозволів – з 15.05.2024 до 18.11.2025 – з дати набрання чинності Наказом № 17954 до дати надання Держпраці інформації Комітету, про що зазначено в абзаці другому пункту 10 цих рекомендацій (з урахуванням застосування методу випадкового вибору).

комунального підприємства «ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ МІСТА ОДЕСИ» від 07.01.2026 № 130-29.3/04-156е, відповідь на яку надано листом від 26.01.2026 № 16/10-03 (вх. Комітету № 8-04/1441 від 04.02.2026).

4. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (15) До основних нормативно-правових актів, які регулюють відносини у сфері охорони праці та безпеки промислового виробництва, належать такі:
- Закон України «Про охорону праці»;
- Порядок проведення технічного огляду, випробування та експертного обстеження (технічного діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 26.05.2004 № 687 (далі – Порядок № 687);
- Порядок видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 26.10.2011 № 1107 (далі – Порядок № 1107).
- (16) Статтею 21 Закону України «Про охорону праці» регламентовано додержання вимог щодо охорони праці під час проектування, будівництва (виготовлення) та реконструкції підприємств, об'єктів і засобів виробництва.
- (17) Так, у частині третій статті 21 Закону України «Про охорону праці» передбачено, зокрема, що *роботодавець повинен одержати дозвіл* на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки (далі – дозвіл). Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони праці⁶, видає дозволи на безоплатній основі *на підставі висновку експертизи стану охорони праці та безпеки промислового виробництва суб'єкта господарювання, проведеної експертно-технічними центрами, які належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони праці, або незалежними експертними організаціями, які забезпечують науково-технічну підтримку державного нагляду у сфері промислової безпеки та охорони праці.*
- (18) Відповідно до частини четвертої статті 21 Закону України «Про охорону праці» порядок⁷ видачі дозволів або відмови в їх видачі, переоформлення, припинення дії дозволів центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони праці, переліки⁸ видів робіт, машин, механізмів та устаткування підвищеної небезпеки, проведення або експлуатація (застосування) яких потребує отримання дозволу, та граничні розміри⁹ тарифів на проведення експертизи стану охорони праці та безпеки промислового виробництва суб'єкта господарювання, висновок якої є підставою для видачі дозволів, встановлюються Кабінетом Міністрів України.
- (19) Згідно із частиною п'ятою статті 21 Закону України «Про охорону праці» строк дії дозволу становить:

⁶Таким органом відповідно до Положення про Державну службу України з питань праці, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11.02.2015 № 96, є Держпраці.

⁷Таким порядком є Порядок № 1107.

⁸Затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 03.02.2021 № 77.

⁹Затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 04.11.2009 № 1251.

на виконання робіт або на експлуатацію машин, механізмів та устаткування підвищеної небезпеки – п'ять років (з подальшим його продовженням)¹⁰;
на застосування машин, механізмів та устаткування підвищеної небезпеки – безстроково.

- (20) Відповідно до абзацу другого частини одинадцятої статті 21 Закону України «Про охорону праці» центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони праці, приймає рішення про *відмову у видачі дозволу* в разі неподання роботодавцем необхідних документів та (або) їх оформлення з порушенням встановлених вимог.
- (21) Згідно із частиною сімнадцятою статті 21 Закону України «Про охорону праці» у разі коли роботодавець не одержав зазначеного дозволу, місцевий орган виконавчої влади або орган місцевого самоврядування, за поданням центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони праці, вживає заходів до скасування державної реєстрації цього підприємства у встановленому законом порядку за умови, якщо протягом місяця від часу виявлення вказаних недоліків роботодавець не провів належних заходів з їх усунення.
- (22) Відповідно до абзацу шостого пункту 2 Порядку № 687, *затвердженого відповідно до статті 21 Закону України «Про охорону праці», експертна організація* – незалежний суб'єкт господарювання, який проводить технічний огляд, експертне обстеження (технічне діагностування) устаткування та провадить діяльність у цій сфері як третя сторона *відповідно до вимог, встановлених Мінекономіки*¹¹.
- (23) Згідно з абзацом першим пункту 32 Порядку № 687 за результатами експертного обстеження експертна організація готує висновок експертизи.
- (24) У пункті 3 Порядку № 1107 визначено:
висновок експертизи – документ, який складається експертною організацією за результатами проведення експертизи стану охорони праці та безпеки промислового виробництва суб'єкта господарювання за формою¹², розробленою Держпраці і затвердженою в установленому порядку, містить інформацію про відповідність (невідповідність) об'єкта експертизи вимогам законодавства з питань охорони праці та промислової безпеки і на підставі якого приймається рішення щодо видачі дозволу (абзац другий);
експертні організації – експертно-технічні центри, що належать до сфери управління Держпраці, або незалежні експертні організації, які забезпечують науково-технічну підтримку державного нагляду у сфері промислової безпеки та охорони праці та мають підтверджену компетенцію для інспекційної діяльності у сфері охорони праці відповідно до законодавства (абзац третій).
- (25) Відповідно до пункту 4 Порядку № 1107 вимоги до експертних організацій розробляються Держпраці та затверджуються за погодженням з Антимонопольним комітетом в установленому порядку.

¹⁰Документи дозвільного характеру, строк дії яких закінчується в період дії воєнного стану, вважаються такими, дію яких продовжено на період дії воєнного стану та до кінця календарного року, в якому припинено або скасовано воєнний стан, але не менше трьох місяців з дня його припинення чи скасування (абзац тринадцятий пункту 22 статті 11 Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності»).

¹¹Наказ № 17954.

¹²Затверджено наказом Міністерства економіки України від 31.12.2021 № 1191-21, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 01.02.2022 за № 119/37455.

- (26) У пункті 9 Порядку № 1107 передбачено, зокрема, що для одержання дозволу роботодавець, виробник або постачальник подає особисто, через Портал електронних сервісів Мінекономіки, уповноважену ним особу або надсилає поштою до територіального органу Держпраці чи адміністратора центру надання адміністративних послуг у паперовій формі або в електронній формі через Портал електронних сервісів Мінекономіки, Єдиний державний веб-портал електронних послуг, у тому числі через Портал електронних сервісів Мінекономіки, інтегровану з ним інформаційну систему Держпраці, заяву за формою згідно з додатком 4, до якої додається:
- на виконання робіт підвищеної небезпеки – *висновок експертизи* щодо стану охорони праці та безпеки промислового виробництва суб'єкта господарювання під час виконання робіт підвищеної небезпеки;
 - на експлуатацію машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки – *висновок експертизи* щодо стану охорони праці та безпеки промислового виробництва суб'єкта господарювання під час експлуатації машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки;
 - на застосування машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки – *висновок експертизи* щодо відповідності машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки вимогам законодавства з питань охорони праці та промислової безпеки.
- (27) Отже, чинними нормативно-правовими актами, що регулюють сферу охорони праці та безпеки промислового виробництва, передбачено встановлення Мінекономіки вимог, яким повинні відповідати експертні організації для провадження діяльності в цій сфері. При цьому для отримання роботодавцем обов'язкового Дозволу необхідним є висновок експертизи, складений експертною організацією.

5. ОБСТАВИНИ, ЩО ПЕРЕДУЮТЬ НАДАННЮ РЕКОМЕНДАЦІЙ

- (28) Надання цих рекомендацій пов'язано з прийняттям відповідно до статті 28 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» наказу Міністерства економіки України від 11.04.2025 № 2141 «Про визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства економіки України від 27 листопада 2023 року № 17954», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14.04.2025 за № 573/43979 (далі – Наказ № 2141).
- (29) Відповідно до пункту 1 Наказу № 2141 визнано таким, що втратив чинність, Наказ № 17954.
- (30) Наказом № 17954 було встановлено *Вимоги, які є необхідними для провадження відповідно до законодавства діяльності у сфері охорони праці та безпеки промислового виробництва.*
- (31) Однак на дату цих рекомендацій, тобто *зі спливом майже року* після втрати чинності Наказом № 17954, Мінекономіки не встановило нових Вимог.
- (32) Як з'ясував Комітет, Наказ № 2141 прийнято відповідно до статті 28 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» на виконання рішення ДРС від 06.02.2025 № 42/0/107-25 «Про необхідність усунення Міністерством економіки України порушень принципів державної регуляторної політики згідно з вимогами Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності”» (далі – Рішення). У Рішенні зазначено, що за результатами здійсненої експертизи регуляторного акта ДРС виявила в регуляторному акті та в діях Держпраці порушення вимог статей 4, 5, 8–10

Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

Відповідно до Рішення ДРС, керуючись частиною третьою статті 27 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», вирішила запропонувати Міністерству економіки України визнати таким, що втратив чинність, Наказ № 17954.

- (33) Згідно з Рішенням останнє підлягає виконанню в порядку, визначеному статтею 28 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності»; виконання Рішення передбачає підготовку проекту акта про визнання таким, що втратив чинність, Наказу № 17954 і подання до уповноваженого органу копії акта про визнання таким, що втратив чинність, Наказу № 17954.

Крім того, у Рішенні зазначено, що в разі невиконання рішення уповноваженого органу про необхідність усунення порушень принципів державної регуляторної політики або неоскарження цього рішення органом виконавчої влади протягом встановленого в Законі України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» строку дія регуляторного акта або окремих його положень, щодо яких було прийнято відповідне рішення, зупиняється наступного дня з дня закінчення строку для виконання такого рішення.

- (34) При цьому Наказом № 17954 передбачалося (пункт 3 Вимог), що інформація про суб'єктів господарювання, які зазначені в підпунктах 1, 2 пункту 1 цих Вимог та відповідають цим Вимогам, протягом 5 робочих днів від дня, наступного за днем надходження повідомлення, оприлюднюється на вебсайті Держпраці¹³, з приводу реалізації чого, зокрема, Держпраці повідомила Комітету таке.

Зазначена інформація оприлюднювалася і продовжує бути оприлюдненою на вебсайті Держпраці у формі *Інформаційних переліків*.

На 09.05.2025 (дата втрати чинності Наказом № 17954) на вебсайті Держпраці опубліковано інформацію про 36 суб'єктів господарювання, які підтвердили відповідність Вимогам у частині виконання експертизи стану охорони праці та безпеки промислового виробництва, а також 35 суб'єктів господарювання, які підтвердили відповідність Вимогам у частині проведення технічного огляду, експертного обстеження машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, або сукупно про 45 експертних організацій¹⁴.

За поясненнями Держпраці, враховуючи, зокрема, статтю 58 Конституції України¹⁵ та відсутність законодавчої вимоги щодо періодичного підтвердження суб'єктом господарювання відповідності Вимогам, *суб'єкти господарювання, які до моменту втрати чинності Наказом № 17954 задекларували відповідність Вимогам, здійснюють діяльність* як експертні організації відповідно до Порядку № 1107, що забезпечує безперервність правовідносин у критично важливій сфері охорони праці.

- (35) Також відповідно до позиції *Держпраці* (листи у відповідь на звернення суб'єктів господарювання про надання Дозволу, якщо висновок експертизи надано суб'єктом, відсутнім в Інформаційних переліках, звернення про включення до Інформаційних переліків, листи до Комітету тощо) наявність у Порядку № 1107 і Порядку № 687 положень щодо відповідності експертних організацій визначеним вимогам за відсутності таких вимог у зв'язку із втратою чинності Наказом № 17954 створює правову прогалину,

¹³Маються на увазі Інформаційні переліки.

¹⁴Інформація про окремі експертні організації наявна в Інформаційному переліку 1 та Інформаційному переліку 2 одночасно.

¹⁵Закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи (частина перша статті 58 Конституції України).

що, як наслідок, унеможлиблює підтвердження іншими експертними організаціями своєї відповідності та перешкоджає новим суб'єктам господарювання здійснювати відповідну діяльність, крім тих, які на день втрати чинності Наказом № 17954 вже підтвердили відповідність і були включені до Інформаційних переліків.

- (36) Мінекономіки зазначає, що втрата чинності Наказом № 17954 має наслідком правову прогалину – відсутність норми права, що не забезпечує завершеності правового регулювання відповідних суспільних відносин, а отже, має місце неврегульованість відносин щодо визначення вимог до експертних організацій, оскільки Порядок № 1107 і Порядок № 687 містять умови щодо відповідності експертних організацій вимогам, при цьому такі вимоги відсутні.
- (37) Держпраці повідомила Комітет, що на дату втрати чинності Наказом № 17954 майже всі суб'єкти господарювання (експертні організації) провели відповідну роботу щодо підтвердження відповідності Вимогам.
Водночас Держпраці наголосила, що за період дії Наказу № 17954 (з 15.05.2024 по 09.05.2025) лише чотири суб'єкти господарювання, які подавали документи, не включені до Інформаційних переліків у зв'язку з невідповідністю Вимогам, і чотири суб'єкти господарювання були виключені з Інформаційних переліків у зв'язку з їх невідповідністю Вимогам.
- (38) Варто зазначити, що однією з вимог, яким повинні відповідати експертні організації, відповідно до Наказу № 17954, який діяв менше року, є акредитація НААУ.
- (39) За повідомленням НААУ, останнє акредитувало:
за два роки до прийняття Наказу № 17954 – 20 органів з інспектування;
у період дії Наказу № 17954 – 19 органів з інспектування.
При цьому після скасування Наказу № 17954 НААУ акредитувало шість органів з інспектування.
- (40) Під час здійснення Контролю Комітет виявив, що процес акредитації НААУ є тривалим. Так, за інформацією товариства з обмеженою відповідальністю «ЦЕНТР СЕРТИФІКАЦІЇ ТИСК ПЛЮС», проведення акредитації підприємств у НААУ є дуже тривалим процесом.
Товариство з обмеженою відповідальністю «ФМК» зазначає, що в середньому процес акредитації становить від одного до чотирьох років.
ТОВ «ПОДІЛЬСЬКА ТЕХБЕЗПЕКА», у зв'язку з надходженням звернення, зокрема, якого Комітет розпочав здійснення Контролю, повідомило Комітет, що не може здійснювати діяльності з виготовлення експертних висновків у сфері охорони праці з огляду на відсутність ТОВ «ПОДІЛЬСЬКА ТЕХБЕЗПЕКА» в Інформаційних переліках, незважаючи на проходження акредитації, яка тривала 12 місяців. ТОВ «ПОДІЛЬСЬКА ТЕХБЕЗПЕКА» зазнало негативних наслідків у вигляді скорочення доходу, скорочення кількості проведених експертиз, втрати замовників і зазнало фінансових втрат на проходження процедури акредитації.
- (41) Як повідомило НААУ з приводу строків акредитації, лише сумарний строк усунення невідповідностей органом з оцінки відповідності під час акредитації – 270 календарних днів.
- (42) До того ж Держпраці повідомила Комітету про відмови в наданні Дозволу з посиланням на відсутність експертної організації в Інформаційних переліках десяти суб'єктам господарювання, зазначеним у пункті 11 цих рекомендацій.

При цьому Держпраці зазначила також, що міжрегіональні управління Держпраці з дати втрати чинності Наказом № 17954 *Дозволи* суб'єктам господарювання, які надали висновок експертизи, складений суб'єктами господарювання, інформація про яких відсутня в Інформаційних переліках, *не видавали*.

- (43) Товариство з обмеженою відповідальністю «МЕБЛІ-ТЕХНОСТИЛЬ» зазначило, що внаслідок відмови у видачі Дозволу на підставі відсутності суб'єкта господарювання (товариства з обмеженою відповідальністю «ПЕТРОМЕТАЛ УКРАЇНА») в Інформаційних переліках позбавлене можливості законно використовувати обладнання, для експлуатації якого потрібен Дозвіл, у тому числі обладнання, критично важливе для виробництва товару та забезпечення енергонезалежності.
- (44) На виконання вимог Наказу № 17954 філія «Науково-дослідний та конструкторсько-технологічний інститут залізничного транспорту» АТ «УКРАЇНСЬКА ЗАЛІЗНИЦЯ»¹⁶ з 15.08.2024 припинила проведення експертного обстеження устаткування підвищеної небезпеки, у зв'язку із цим для забезпечення безперебійної роботи АТ «УКРАЇНСЬКА ЗАЛІЗНИЦЯ» як суб'єкта критичної інфраструктури та з метою підтримання в належному стані устаткування підвищеної небезпеки з відповідним рівнем контролю (моніторингу) технічного стану, врахувавши ризики від можливості визнання Держпраці проведення експертного обстеження зазначеною філією АТ «УКРАЇНСЬКА ЗАЛІЗНИЦЯ» таким, що є порушенням чинного законодавства, виникла необхідність залучення після 15.08.2024 для проведення таких робіт, як експертне обстеження, сторонніх експертних організацій, що проводять діяльність як третя особа відповідно до вимог, встановлених Наказом № 17954.
- (45) Крім того, Держпраці *відмовила*, зокрема, товариству з обмеженою відповідальністю «ЕКСПЕРТНИЙ ЦЕНТР «ТЕХНІЧНИЙ АУДИТ» у *включенні до Інформаційного переліку 2*, посилаючись на *відсутність механізму підтвердження відповідності Вимогам*, обов'язковість якого визначена Порядком № 687, з *огляду на втрату чинності Наказом № 17954*, що унеможливило надання суб'єктом господарювання відповідних послуг.
- Відмову Держпраці у праві проводити періодичний технічний огляд ліфтів відповідно до Порядку № 687 з підстав відсутності механізму підтвердження відповідності Вимогам отримало також товариство з обмеженою відповідальністю «МАЙСТЕРЛІФТ».
- (46) У свою чергу, Асоціація повідомила Комітет, що з огляду на відсутність єдиного регуляторного поля цей природний економічний бар'єр перестає виконувати роль «фільтра якості», а натомість створює конкурентну асиметрію між добросовісними виконавцями, які несуть реальні витрати на забезпечення якості, і недобросовісними учасниками, які можуть ігнорувати базові вимоги без ризику швидкого виявлення або невідворотних наслідків. У результаті виникає системний стимул до цінового демпінгу, оскільки суб'єкти, які не інвестують в обладнання, навчання та контроль якості, здатні пропонувати нижчу ціну й вигравати процедури закупівель або договори за формальною ознакою «дешевше», витісняючи з ринку професійних надавачів послуг.
- Додатковим чинником є те, що якість експертної послуги для замовника часто має ознаки «прихованої» (складно оцінюваної на етапі вибору виконавця), а відтак у відсутності уніфікованих мінімальних вимог і прозорих критеріїв компетентності ціна стає визначальним критерієм прийняття рішення. Це підсилює тенденцію до спрощення процедур, формального підходу та підміни реальної оцінки ризиків документуванням «для звіту».

¹⁶Лист АТ «УКРАЇНСЬКА ЗАЛІЗНИЦЯ» від 16.01.2026 № Ц-1-1.5-20/107-26 (вх. Комітету № 8-04/549 від 16.01.2026).

Як наслідок, ринок поступово зміщується до моделі, у якій конкуренція відбувається не за якістю, достовірністю та повнотою експертного висновку, а за можливістю виконати послугу швидко та дешево. Це призводить до системного зниження якості експертних послуг з охорони праці, зростання кількості формальних або неповних висновків, а також до ситуації, коли небезпечні фактори, відхилення чи технічні ризики можуть залишатися невиявленими або недооціненими.

- (47) Комітет наголошує, що й *саме Мінекономіки неодноразово наголошувало* (зокрема в пояснювальній записці до проєкту Наказу № 2141) на тому, *що скасування Наказу № 17954 негативно впливає на ринкове середовище*, оскільки *відсутність уніфікованих вимог до суб'єктів господарювання в зазначеній сфері відповідно до скарг, що надходять від суб'єктів господарювання, спричиняє нерівні умови конкуренції*.
- (48) Листом від 27.11.2025 № 4703-05/81901-03 (вх. Комітету № 6-04/16848 від 28.11.2025) Мінекономіки повідомило, що Держпраці розробила новий проєкт Вимог [проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до порядків, затверджених постановами Кабінету Міністрів України від 26 травня 2004 р. № 687 і від 26 жовтня 2011 р. № 1107» (далі – Проєкт постанови)], який надіслала до Мінекономіки листом від 08.08.2025 № 3002/1/10-25а.
- (49) Крім того, на дату цих рекомендацій на вебсайті Мінекономіки відсутня інформація про оприлюднення Проєкту постанови для громадського обговорення та консультацій, Проєкт постанови на погодження до Комітету не надходив.

6. ВИСНОВКИ

- (50) Згідно зі статтею 42 Конституції України кожен має право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом (частина перша).
Держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності. Не допускаються зловживання монопольним становищем на ринку, неправомірне обмеження конкуренції та недобросовісна конкуренція. Види і межі монополії визначаються законом (частина третя).
Держава захищає права споживачів, здійснює контроль за якістю і безпечністю продукції та усіх видів послуг і робіт, сприяє діяльності громадських організацій споживачів (частина четверта).
- (51) Відповідно до абзацу четвертого статті 4 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» Антимонопольний комітет України будує свою діяльність на принципах захисту конкуренції на засадах рівності фізичних та юридичних осіб перед законом та пріоритету прав споживачів.
- (52) Згідно із частиною першою статті 20 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» органи влади, органи місцевого самоврядування беруть участь у розробленні та реалізації конкурентної політики, взаємодіють з Антимонопольним комітетом України в питаннях розвитку конкуренції, розроблення регіональних програм економічного розвитку та інформують Антимонопольний комітет України про виконання заходів, пов'язаних із реалізацією конкурентної політики.
- (53) Відповідно до абзацу третього статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» економічна конкуренція (конкуренція) – це змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають

можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку.

- (54) Статтею 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що суб'єкти господарювання, органи влади, органи місцевого самоврядування, а також органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію (частина друга).
Державний контроль за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції, захист інтересів суб'єктів господарювання та споживачів від його порушень здійснюються органами Антимонопольного комітету України (абзац перший частини четвертої).
Органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти Антимонопольному комітету України у здійсненні його повноважень у сфері підтримки й захисту економічної конкуренції, обмеження монополізму та контролю за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції (частина п'ята).
- (55) Відсутність вимог до суб'єктів господарювання, які мають намір виконувати (виконують) експертизу стану охорони праці та безпеки промислового виробництва, проводити (проводять) технічний огляд, експертне обстеження машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, встановлення яких визначено законодавством, призводить до неможливості здійснення в передбаченій нормативно-правовим регулюванням спосіб діяльності суб'єктами господарювання, відсутніми в Інформаційних переліках.
- (56) Зазначена ситуація стосується, зокрема, тих суб'єктів господарювання, які протягом строку дії Наказу № 17954, який становив менше року, не встигли підтвердити свою відповідність Вимогам, що може бути спричинено діями різних факторів, серед яких, наприклад, і довготривалість процедури акредитації, підтвердженням чому може бути, зокрема, акредитація НААУ суб'єктів господарювання після втрати чинності Наказом № 17954.
- (57) Крім того, відсутність вимог до суб'єктів господарювання, які мають намір виконувати (виконують) експертизу стану охорони праці та безпеки промислового виробництва, проводити (проводять) технічний огляд, експертне обстеження машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, унеможливує здійснення відповідно до законодавства діяльності у сфері охорони праці та безпеки промислового виробництва суб'єктами господарювання, які фактично провадять таку діяльність (серед них і ті, які беруть участь у процедурах закупівель, але відсутні в Інформаційних переліках), так і потенційних учасників. Наприклад, за інформацією, розміщеною у відкритому доступі, наявна велика кількість компаній і фізичних осіб-підприємців, видом діяльності яких за КВЕД є «інформація, доступ до якої обмежено» (це основний вид діяльності експертних організацій в Інформаційних переліках), – 2 640 (з них 2 451 – юридичні особи, 189 – фізичні особи-підприємці)¹⁷.
- (58) До того ж негативні наслідки відсутності вимог до суб'єктів господарювання, які мають намір виконувати (виконують) експертизу стану охорони праці та безпеки промислового виробництва, проводити (проводять) технічний огляд, експертне обстеження машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, полягають не тільки в невключенні

¹⁷<https://youcontrol.market/catalog/naukovi-doslidzhennia/71.20>

Держпраці суб'єктів господарювання до Інформаційних переліків після втрати чинності Наказом № 17954, а й у відмові міжрегіональних управлінь Держпраці видати Дозвіл суб'єктам господарювання, які надають інформацію (висновок експертизи) суб'єктів, що відсутні в Інформаційних переліках.

- (59) Відсутність вимог до суб'єктів господарювання, які мають намір виконувати (виконують) експертизу стану охорони праці та безпеки промислового виробництва, проводити (проводять) технічний огляд, експертне обстеження машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, може призводити до негативних наслідків для суб'єктів господарювання у вигляді, зокрема, створення бар'єрів вступу на ринок, завдання збитків тощо та в результаті – до негативних наслідків для споживачів.
- (60) Згідно з пунктом 5 частини третьої статті 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» у сфері формування та реалізації конкурентної політики, сприяння розвитку конкуренції, нормативного і методичного забезпечення діяльності Антимонопольного комітету України та застосування законодавства про захист економічної конкуренції Антимонопольний комітет України має повноваження, зокрема, надавати обов'язкові для розгляду рекомендації та вносити до суб'єктів господарювання пропозиції щодо здійснення заходів, спрямованих на розвиток підприємництва і конкуренції.

Враховуючи викладене, з метою сприяння розвитку конкуренції, керуючись пунктом 5 частини третьої статті 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», Антимонопольний комітет України надає Міністерству економіки, довілля та сільського господарства України такі

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Забезпечити доступ суб'єктів господарювання, які мають намір виконувати (виконують) експертизу стану охорони праці та безпеки промислового виробництва, проводити (проводять) технічний огляд, експертне обстеження машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, до проведення технічного огляду, експертного обстеження (технічного діагностування) устаткування.

Рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Про результати розгляду цих рекомендацій необхідно повідомити Антимонопольний комітет України у двомісячний строк із дня їх отримання.

Голова Комітету

Павло КИРИЛЕНКО